

Chapter 01

Community of Practice in Uralic Studies (COPIUS), www.copius.eu

Introduction to Mari

Jeremy Bradley, jeremy.moss.bradley@univie.ac.at

Last updated 30 November 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Grammar

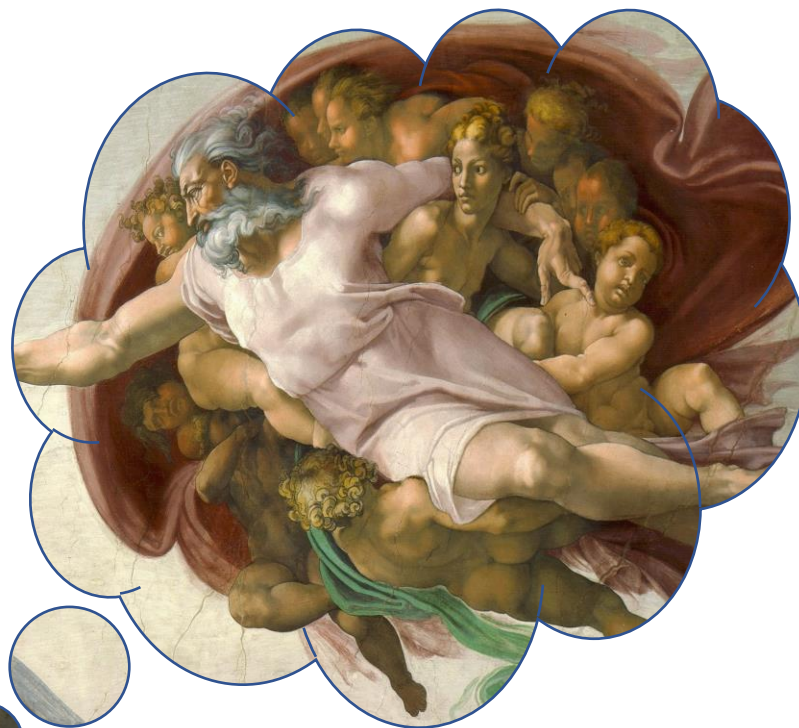
1. Articles

пöрт 'house' ~ 'the house' ~ 'a house'

2. 'to be'

<ul style="list-style-type: none">– Тиде кө?– Тиде Сергей. Тудо тунуктышо.	<ul style="list-style-type: none">– Who is this?– This is Sergey. He is a teacher.
<ul style="list-style-type: none">– Йошкар-Олаште мыняр театр?– Йошкар-Олаште вич театр.	<ul style="list-style-type: none">– How many theaters are there in Yoshkar-Ola?– In Yoshkar-Ola there are five theaters.

2. 'to be'

Юмо уло!

Юмо уке!

3. Gender

Тудо тунуктышо.

(үдырамаш туыктышо, пörъен тунуктышо)

Тудо воспитатель.?

(воспитательнице)

Тудо австриец.?

(австрийке)

4. Word order

Тудо Йошкар-Олаште ила.	(S)he lives in Yoshkar-Ola.
Тудо кушто ила?	Where does (s)he live?

carpenter bee (*Xylocopa valga*)

кошкышо пушенге рожышто игым лукшо канде мўкш

a blue bee that hatches younglings in the holes of dried trees

5. Inessive case

Suffixal (!) vowel harmony: -e ~ -o ~ -ö > -E

	Front		Central		Back	
	Unrounded	Rounded	Unrounded	Rounded	Unrounded	Rounded
Close	и	ÿ				у
Mid	е	ö	ы			о
Open					а	

ÿ
ö

ö

у
о

о

Otherwise: e

Radical: unstressed final vowels (-E)

шудо 'grass'

(шудö, шуде)

шүдö '100'

(шүдe, шүдe)

шыде 'anger'

(шыдe, шыдe)

Rus. флора, фауна, машина

> флор, фауно, машина

Rus. нетто, де-факто

> нетто, де-факто

толде 'without coming', шокте 'sieve'

5. Inessive case

-(Ы)ШТЕ:

	Nominative		Inessive
-V•	ола	city	
	пасу	field, meadow	
	тенге	ruble	
	күтү	herd	
-C	сад	garden	
	вер	place	
	кид	hand	
	мут	word	
	пöрт	house	
	вүд	water	
-E	кече	day; sun	
	тумо	oak	
	кöргö	(the) inside	

5. Inessive case

-(ы)ШТЕ:

	Nominative		Inessive
-V•	ола	city	олаште
	пасу	field, meadow	пасушто
	тенге	ruble	тенгеште
	күтү	herd	күтүштө
-C	сад	garden	садыште
	вер	place	верыште
	кид	hand	кидыште
	мут	word	мутышто
	пöрт	house	пöртыштö
	вүд	water	вүдыштö
-E	кече	day; sun	кечыште
	тумо	oak	тумышто
	кöргö	(the) inside	кöргыштö

5. Inessive case

-(Ы)ШТЕ:

Nominative		Inessive
Эспоо	Espoo	
Магдебург	Magdeburg	
Тамсалу	Tamsalu	

5. Inessive case

-(ы)ШТЕ:

Nominative		Inessive
Эспоо	Espoo	Эспоошто
Магдебург	Magdeburg	Магдебургышто
Тамсалу	Tamsalu	Тамсалушто

6. Cardinal numbers 1–50

<p>– Йошкар-Олаште мыняр кинотеатр?</p> <p>– а) <u>Кокыт</u>.</p> <p>– б) Йошкар-Олаште <u>кок</u> кинотеатр.</p>	<p>– How many movie theaters are there in Yoshkar-Ola?</p> <p>– а) Two.</p> <p>– б) There are two movie theaters in Yoshkar-Ola.</p>
<p>– Моркышто мыняр школ?</p> <p>– а) <u>Кумыт</u>.</p> <p>– б) Моркышто <u>кум</u> школ.</p>	<p>– How many schools are there in Morki?</p> <p>– а) Three.</p> <p>– б) There are three schools in Morki.</p>

6. Cardinal numbers 1–50

	Short form	Long form
1	ИК	ИКЫТ ~ ИКТЕ
2	КОК	КОКЫТ
3	КУМ	КУМЫТ
4	НЫЛ	НЫЛЫТ
5	ВИЧ	ВИЗЫТ
6	КУД	КУДЫТ
7	ШЫМ	ШЫМЫТ
8	КАНДАШ	КАНДАШЕ
9	ИНДЕШ	ИНДЕШЕ

ИКЫТ, КОКЫТ, КУМЫТ, НЫЛЫТ ...

6. Cardinal numbers 1–50

	Short form	Long form
10	лу	
11	латик	латикте
12	латкок	латкокыт
13	латкум	латкумыт
14	латныл	латнылыт
15	латвич	латвизыт
16	латкуд	латкудыт
17	латшым	латшымыт
18	латкандаш	латкандаше
19	латиндеш	латиндеше

лу '10'
+ -ат 'and, also'
+ ...

~ лучко

6. Cardinal numbers 1–50

20	коло ←	
21	коло ик	коло икте
22	коло кок	коло кокыт
23	коло кум	коло кумыт

< **КОКЛУ** < КОК ЛУ

30	кумло ←	
34	кумло ныл	кумло нылыт
35	кумло вич	кумло визыт
36	кумло куд	кумло кудыт

< **КУМЛУ** < КУМ ЛУ

40	нылле ←	
47	нылле шым	нылле шымыт
48	нылле кандаш	нылле кандаше
49	нылле индеш	нылле индеше

< **НЫЛЛУ** < НЫЛ ЛУ

50	витле ←	
----	---------	--

< **ВИТЛУ** < ВИТ ЛУ

7. Singular after numerals and quantifiers:

<p>– Йошкар-Олаште мыняр кинотеатр?</p> <p>– а) <u>Кокыт</u>.</p> <p>– б) Йошкар-Олаште <u>кок</u> кинотеатр.</p>	<p>– How many movie theaters are there in Yoshkar-Ola?</p> <p>– а) Two.</p> <p>– б) There are two movie theaters in Yoshkar-Ola.</p>
<p>– Моркышто мыняр школ?</p> <p>– а) <u>Кумыт</u>.</p> <p>– б) Моркышто <u>кум</u> школ.</p>	<p>– How many schools are there in Morki?</p> <p>– а) Three.</p> <p>– б) There are three schools in Morki.</p>

8. Attributes

Вена университет

> Вена университетыште

Россий Федераций

> Россий Федерацийыште

Марий Эл Республик

> Марий Эл Республикыште

9. Dictionary forms

Mari-English Dictionary

[Reset](#) | [Instructions](#) | [Morphological Analyzer](#)

<input type="text"/>	Search	• Mari → English	☐ Mari ← English	☐ Mari ⇄ English
Search:		• Whole Words	☐ All Matches	☐ Search Subentries
Stress, Palatalness:		• Extra Characters (*, ')	☐ Bold/Italics	☐ Do Not Annotate
Orthography:		☐ Cyrillic	• UPA	☐ IPA
Ordering:		• Alphabetical	☐ Reverse	

a b b' v~β v' c č' d d' e f f' g~γ g' χ i j k k' l' m m' n n' ŋ o ö p p' r r' s s' z z' š š' ž ž' t t' u ü ê

ögaj ögö ögätlem ögätlêmaš ök ökê ökêmdarem	öpkelaltše öpkelem öpkelêmaš öpkelême öpkelêšan öpkelêše öpkelêšên önke-sanka	ördêžêš örgalam örgedem örgedêlam örgedêlše örgedêše örgem önâmaš	örtkêšên örtlanem örtlanem örtlem örtlö ört'n'ör ört'n'öran
---	--	--	---

'I admonish'

9. Dictionary forms

Mari-English Dictionary

[Reset](#) | [Instructions](#) | [Morphological Analyzer](#)

<input type="text"/>	Search	• Mari → English	☐ Mari ← English	☐ Mari ⇔ English
	Search:	• Whole Words	☐ All Matches	☐ Search Subentries
	Stress, Palatalness:	• Extra Characters (•, ')	☐ Bold/Italics	☐ Do Not Annotate
	Orthography:	• Cyrillic	☐ UPA	☐ IPA
	Ordering:	• Alphabetical	☐ Reverse	
а б в г д е ё ж з и й к л м н н о о п р с т у у ф х ц ч ш щ ь ы ь э ю я				

öгай öгö öгытлаш (-ем) öгытлымаш öзöр	öпкелалтмаш öпкелалтше öпкелаш (-ем) öпкелымаш öпкелыме ..	öрдыктымö öрдышö öрза [1] öрза [2] öрзанаш (-ам) ..	öрчыктараш (-ем) öрчыктарымаш öрчыкташ (-ем) öрчымаш öрчышан
---	---	--	--

Words and Word usage

1. kö 'who', mo 'what'

<p>– Тиде <u>кө</u>?</p> <p>– Тиде Сергей Николаевич.</p>	<p>– Who is this?</p> <p>– This is Sergey Nikolayevich.</p>
<p>– Тиде <u>кө</u>?</p> <p>– Тиде туныктышо.</p>	<p>– Who is this?</p> <p>– This is a teacher.</p>
<p>– Тиде <u>мо</u>?</p> <p>– Тиде урем.</p>	<p>– What is this?</p> <p>– This is a street.</p>
<p>– Тиде <u>мо</u>?</p> <p>– Тиде пырыс.</p>	<p>– What is this?</p> <p>– This is a cat.</p>

2. Names

Терешкова Валентина Владимировна

Чайковский Пётр Ильич

Брэдли Джереми Даниилович?

Куусепуу Урмас Лембитович?

Гессен Маша Александр... ?

2. Names

Дмитрий

Дима

Метрий

3. ияш

ий 'year'

– Тудо мыняр ияш?

– Тудо кумло шым ияш.

– How old is (s)he?

– (S)he is 37 years old.

Text

Кö тиде?

Фамилий: Сапаева
Лүм: Елена
Ачалүм: Петровна
Ийгот: 35 (күмло вич) ий
Илыме вер: Йошкар-Ола, Эшпай урем
Паша вер: университет (туныктышо)

- 1: – Тиде кӧ?
2: – Тиде Сапаева Елена Петровна.
1: – Тудо мыняр ияш?
2: – Тудо 35 (күмло вич) ияш.
1: – Тудо кушто ила?
2: – Тудо Йошкар-Олаште ила.
1: – Тудо мом ышта?
2: – Тудо туныктышо.

Фамилий:	Сапаев
Лүм:	Сергей
Ачалүм:	Николаевич
Ийгот:	37 (кумло шым) ий
Илыме вер:	Йошкар-Ола, Эшпай урем
Паша вер:	редакцияй (журналист)

- 1: – Тиде кө?
2: – Тиде Сапаев Сергей Николаевич.
1: – Тудо мыняр ияш?
2: – Тудо 37 (кумло шым) ияш.
1: – Тудо кушто ила?
2: – Тудо Йошкар-Олаште ила.
1: – Тудо мом ышта?
2: – Тудо журналист.

Exercises

8.

10

42 (short)

27 (short)

3 (long)

40

4 (long)

37 (short)

44 (short)

1 (long)

19 (long)

28 (short)

8.

- Тиде кө?
- Тиде Иванов Иван Петрович.
- Тудо мом ышта?
- Тудо тунуктышо.
- Тудо кушто ила?
- Тудо Москошто ила.
- Тудо мыняр ияш?
- Тудо 32 (кумло кок) ияш.

Sources

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Canonization_2014-The_Canonization_of_Saint_John_XXIII_and_Saint_John_Paul_II_\(14036966125\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Canonization_2014-The_Canonization_of_Saint_John_XXIII_and_Saint_John_Paul_II_(14036966125).png)

<https://twitter.com/jylme/> (@jylme on Twitter, ♡2020 Copying is an act of love. Please share)